

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Hvad har gjort størst indtryk på dig indtil videre i retsalgen mod den 23-årige gerningsmand fra Fils?

Brutaliteten i det angreb, der foregik i Fils.

Når man sidder ind i retsalgen, så får du det hele koncentreret.

Og du får det fra skyderierne begyndte til det slutte.

Og den her panik, der har været i Fils.

De konsekvenser, det har jeg haft for de personer efterfølgende.

De voldsomme skader, som nogle af dem har fået.

Når man sidder og lytter til det ind i retten, så synes jeg, det har været voldsomt.

Og så selvfølgelig også det her med, at man står så bage med et stort spørgsmål, kunne det være undgået.

Den 30. juli i sidste år går en psykisk syg ung mand ind i Fils på Ammar og skyderløs.

Det vi ved på nuværende tidspunkt, det er, at omkring klokken halv 6 i dag får Københavns politi en anmeldelse om, at der er skyderi ude ved Fils ude på Ammar.

Tre mennesker mister livet, flere bliver såret, nogle af dem meget alvorligt.

Og mange af dem, der var til stede i Stores Centeret, bliver stadig hjemsøgt af det, der skete.

Han kommer gået næsten mod butikken. Jeg går fuldstændig i chok. Jeg ved ikke, hvad der sker rundt om mig.

Lige nu bliver de 13 fatale minutter genfortalt i Københavns byret.

Det eneste, jeg kan se, det er bare ham.

Hvor vidnerne en for en fortæller om deres oplevelser den dag, og de konsekvenser det har fået.

Det er jo en ualmindelig alvorlig og voldsom sag.

Dagens genstart handler om, hvad der skete i Fils for et år siden, og den smære det, der stadig forfølger dem, der var der.

Det tror jeg, jeg står klart for alle, og det kommer også til afspejelse under selveratsen.

Vi skal advare om voldsomme beskrivelser i dagens udsendelse. Mit navn er Anna Ingris.

Angrib i Fils er jo velbeskrevet. Vi har talet om det siden, det skete sidste sommer.

Men vi ved også, at den her dag, der skal vi jo have nogle ting af videre, som vi ikke har fået videre før.

Der er jo på en måde også en interesse i at finde ud af, hvad det er for nogle brækker, vi ikke kender endnu.

Og for de pårørende, og måske for dem, der har været i Fils den dag, så er det jo måske mere med en enkelt.

Trine Maria Ilsy er DR's Ratskospundent.

Og så er jeg været på Vores Ratsmagasin Kriminelle.

Hun er til stedet i Københavns byret den 12. juni, der ratssagen mod den 23-årige mand begynder.

Tak. I dag begynder ratssagen mod den 23-årige mand, der har tiltal efter skyderiet i inkøbscentret Fils i København i juli i sidste år.

Han er tiltalt for tre drab, en række drabsforsøg.

Det er i ratssagen 30 i Københavns byret.

Det er den fine ratssale.

Det er her, hvor de store nævningssager normalt bliver afviklet.

Lidt ud til højere i ratssalen, der har gjort plads til seks pårørende til de drabte.

Der var også i Fils, der var en 17-årig pige på vej til Harry Styles-koncert.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Der var en 17-årig dreng, som arbejde i biografen.
Der var en 46-årig mand, der blev drabt forinde af sin mindreårig børn.
Der sidder nogle personer nedbagvis, som også var i Filsandalen.
Det er typisk unge piger, der er inden med deres møder.
De føler, de har brug for at få en form for afslutning.
De har brug for at høre, hvad det handler om.
Og så er der ellers bare musestille.
Det eneste, man kan høre, er klapperne fra journalisternes computer.
Filsalen er blevet fyldt, og alle får plads.
Så bliver den teltageligt såført ind i aromødet.
Du kan ikke beskrive, hvordan han ser ud, da han kommer ind.
Han har en skål, man har gjort på tæernet.
Han har sådan lidt pjusket hår.
Han kigger sådan lidt forvildet rundt.
Han har et transportbælte på, som er sådan et,
når han skal transporteres til og fra det psykiatiske hospital,
hvor han jo er vartiksfængselet.
Så man gør håndjaer, han bliver født ind af politipetjente.
Der er ret mange betjente til stedet,
men da han har taget plads mellem sin forsvar og en psykiatisk sygeplejerske,
så sætter der sig tre betjente lige bagved ham.
Hvad tænker du, da du ser ham?
Når jeg er sådan lidt tilbageholdende med at beskrive ham,
så er det fordi, at jeg ved, at han er psykisyk,
så jeg ved ikke, hvor medicineret han er.
Og han kan jo være proppet med psykofarmika,
som også kan gøre, at det, der gør, er han sådan virker, upovervirket.
Så derfor så har prøvet at holde lidt tilbage med det.
Så lad os holde den der.
Ratsmødet går i gang,
og anklæren læser anklæskriftet højt i salen.
Her står det, at den 23-årige mand er tiltalt for tre drab og 11 drabsforsøg.
Den tiltalte erkender de faktiske forhold,
men mener, at han er straffrig, fordi han var sindsyg i gærningsøjeblikket.
Jeg kendte jo godt i forvejen, fordi der er en klæskrift,
der blev offentlig gjort, så det var også noget, som vi har dækket.
Der var alligevel en voldsomhed i, at det blev læst højt.
Fordi, at det anklæskrift, der bygget op sådan, så skød han den 46-årige.
Så skød han den 16-årige.
Skød han en tredje, som han ramte i skulderen.
Og lige efter det passerede, så gjorde han det.
Og hvor man især, når det blev læst højt,
også fik den her fornemmelse af, at det der foregik særligt omkring en rulle trappe.
Den panik, der har været, den kunne man nærmest fornemme, når anklæren læst det højt.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Fordi, at det er jo en situation, hvor der har været skudt gennem glasse på siden af rulle trappen. En rulle trappe, der har været fyldt med mennesker, der stadig var i bevægelse. Folk, der falder, folk, der blev ramt og skudt. Folk, der stod lige ved siden af nogen, der blev ramt og skudt. Folk, der hopper fra rulle trappen. Der bliver også læst op af nogle noter, som tiltagligt har skrevet kort før skyderiet i fivors begynder. Hvad står der i de noter, han har skrevet? Der er ligesom to slags noter. Det ene er nogle noter, hvor han beskriver, hvordan et angreb skal foregå. Han beskriver kill zones. Han beskriver, at han skal skyde efter de stærke. Han beskriver, at han skal lægge mærke til, om der er nogen, der ligger stille, fordi de spiller døde, og hvordan han skal forsøge at finde ud om det rigtigt. Han beskriver, hvordan han skal skyde efter hovedet, efter torsor. Så der er også noter, som handler om en børnehave, som også har skrevet i dagene fra inde nogle noter, hvor han beskriver, hvordan en børnehave på Ammar skal være et mål, han har taget billeder af denne her børnehave. Han har observeret, hvordan deres dagskryt med er, hvornår de sover, hvornår de spiser. Han beskriver, hvordan han skal få måtte hjørne, hvordan han skal skyde de voksne, først inden han skyder efter børnene. Så der er også noter, der handler om efterlivet, om hvordan han skal lægge sig ned og blive venner med dem, han slår ihjel. Hvordan han egentlig ville ønske, at det var ham, der kunne lægge sig ned og bare blive skudt på, men han er nødt til at gøre det hårde arbejde. Hvordan han tænker på, når han bliver drabt, så går han tilbage og bliver en lille dreng, der kan være sammen med sin familie på en lejeplads. Og så er der også en video, hvor han er sådan mere vred, den er også optaget i dagene inde, og hvor han stemme er sådan nærmest. Mesten, toneløs, hvor han også beskriver om, at jeg har jo sagt det her, der er ingen, der har hjulpet mig, der er ingen, der har lyttet til mig. Og så er der også noter, hvor han skriver, at han bare nu for inden har sagt en psykiat, og han identificerede sig med smutter. Står der noget om, hvad hans i forskruet regionale og forskruet formul er med skydderiet i Fils? Fred? Altså, er han for fred? Der er rigtig meget, der handler om, at han skal have fred, og slip fra det. Under vejs her i Lybde er den første dag i Radssagen, der fortalte det også lov til at forlade Radslokalet. Er det normalt procedure? Nej, det er det ikke. Og jeg kan kun gæt, at det siger noget om hans psykiske tilstand. Sidligere på dagen har vi også forvidet, at han vil ikke udtale sig i retten. I følge hans forsvar, fordi han siger, at han ikke kan huske hele Hellenses forløbet.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Så da dag 1 er slut, hvad er det så for en fornemmelse af tiltaget, du sidder tilbage med?

At han er på den ene side alvorligt psykisk.

På den anden side har han også været en mand med en plan, og så er der måske særligt en ting, der står tilbage.

Det er, at vi jo fik at vide, at da han ankommer til Fils den eftermiddag, så opholder han sig på tøjledet i 33 minutter.

I de 33 minutter skifter han tøj, og han gør sig klar.

Men de 16 af de her minutter, der forsøger han at komme igennem til psykiatrifronten.

De havde sommerfærdelukknet på det tidspunkt af dagen.

Normalt ville der have været en telefonsvar, der havde sagt, at man kunne kontakte en psykiatriske skede stue.

Men ved en fejl så sker det ikke.

I stedet for så hænger han i den her periode i sådan en ikke eksisterende telefonkø, og man er lidt forestillet på top.

Der er nogen, der siger, at tak for din tole mådehed.

Vi vil snart betjene det.

Hvorfor er det ret sagen, hvor en 23-årig mand er tiltag for sidste sommer skyder i sjobbingssættet Fils?

Dagen efter at Trine Maria Ilsø tilbage i Københavns byerret, hvor det nu er offrende tur til at fortælle.

Ret sagen begyndte i går, og anden rettstags ville gå med afhøjring af vidner herunder personer, der blev såret under skyderrid.

Det første vidne på rettstagens dag to er stadig sygemelt på grund af de psykiske menen efter skyderrid.

Det er en yngre kvinde, som har brug for en tolk ind i retten.

Hun var i fjelstandag med sin familie.

Der bliver skudt mod hende, og den eneste grund til hun ikke bliver ramt, det er fordi, at den går ikke af.

Hun taler så meget forsigtigt om, hvordan hun ser ham, hvordan han sikter efter hende, hvordan han skyder efter hende,

og hvordan hun så da gearvede ikke går i, i bare løber alt, hvor hun kan.

Her efter træder det ene vidne efter det andet op i vidneskranken og fortæller om, hvad de så den dag, hvor bange de var,

og hvordan dagen i fjels på et kort øjeblik ændrede deres liv.

En af dem er en 13-årig dreng, han er blevet afhørt forud for rettstagen, og den optaget afhøring bliver vist på en skærm i retten.

Det er en vidtjeafhøring, der varer 26 minutter, som vi sidder og hører.

Han sidder i sådan nogle blødeste hulle og bliver afhørt af en kvindelige politipotent.

Han fortæller først sådan meget hurtigt forløbet.

Han var i fjels standag med en kammerat, de skulle se på Snickers.

Op der så, eller hører skudene.

De er på rulletreppen, de falder.

På et tidspunkt er der et holdbrau, han ser, der bliver siktet mod, der hvor han står.

Han tror faktisk, at det går af, at det er ham, der er blevet ramt.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Det viser sig at være en kvinde, der står lige bag ved ham.

Han beskriver, hvordan de vildter, hvordan han løber ud på et toilet, mens han ringer til sin mor. Han fortæller også sin mor, at hun skal være stille, fordi han hører lige på en stemme, der nærmer sig på toiletet.

Han er bange for, at det kan være gærningsmanden, og hvis han bliver fundet lige der, så er det slut.

Han kommer med en beskrivelse af gærningsmanden, hvor han siger, at det er helt tydeligt, at der er noget galt med ham.

Han funder mig helt klart, at det er en mand, der bruger ikke ordet psykisy, men han beskriver, at det er en mand, som ikke rigtig...

Han siger, at han virker, som om han slet ikke er der.

Altså, at det er en mand, der gør noget, men som ikke er normalt i hoved.

Og så beskriver han også, hvordan han forleder Fils, og han tager da et lille barn med for at forsøge at redde det her barn.

Han er enormt veltagende den her unge drang, og han beskriver også, hvordan den kammerat, han er, der er jo rent, faktisk begynder at tale med gærningsmanden.

De siger til gærningsmanden, hey, hvad laver du?

Eller hvad med at skyde på os?

Og hvor gærningsmanden siger, at det er ikke ægte, det er ikke ægte.

Og så er han sagt, jo, jo, vi er ægte.

Det er ægte det her. Vi er rigtige mennesker.

Og i følge den tiltale selv, da han afgiver forklaring til politiet, så siger han, at det var den samtale, der fik ham til at stoppe med at skyde.

Det var den samtale med den unge drang, som fik ham til at forlade Fils og stoppe med at skyde.

Så man skal forestille sig tiltale, det har været en eller anden bobby, og det er den 13-årige, som har præget hull på den.

Efter den unge drang, er det en en og før i kvinde, der skal fortælle om det hun oplevede for et år siden.

Det er en kvinde, som faktisk har hjælp for året at komme ind i retselen.

Hun kommer gående med en rolleater, som hun sådan nærmest hænger en over.

Hun bliver faktisk ramt af skud to gange.

Fast, så bliver hun ramt af skud i benet, og b efter en relativt kort efter, så bliver hun ramt af et skud, som rammer hende i ryggen.

Kvinde er i Fils med sin data, fordi de, som så mange andre, skal til Harry Styles-koncert i Royal Arena lige til siden af.

Og inden de er taget i Fils for at spise på Burger King, og da jeg skyder ryd, så bliver de ligesom mast hende imod den her rolettrappe.

Og hun bliver så ramt.

Hun fortæller, hvordan hun falder, hvordan hun bliver væk fra sin data, hvordan hun jo mest alt bare tænker, hvor min data, hvor min data.

Hun er ret hurtig i kontakt med den her data.

Hun fortæller, at der kommer en løbne, som hjælper hende.

Den, der hjælper hende, prøver for at holde hende vågen, begynder at be hende om at fortælle om hendes drømme, og drømme om at rejse og andre ting.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Det, der er sagen, er, at hun i dag er førtespensionist.
Og hun kan kun gå meget kortet distanser med sin rollator.
Hun skal hjælpe til at gå på toiletet.
Hun sidder mest i en kørestol.
Efter hende er din ung kvinde fra Jylland, der skal vide.
Hun er også i Fides på grund af koncerten.
Hun ankommer i bil med en veninde.
De parkerer i kælderen og tager elevatoren op til selve storcenteret.
Da de kommer op, så er det første hun bemærker, at det er at holde op.
Der går nok mange unge mennesker, som skal til koncert, der har t-shirts på, og stemning er ret høj og lyftet.
Og så på et tidspunkt ret hurtigt efter, er der en veninde, der siger, at vi skal løbe, vi skal løbe, vi skal løbe.
Og hun forstår overhovedet ikke i det øjeblik, hvad det her handler om.
Og så begynder de at flygte, og hun bliver så skudt under vejs.
Og løber egentlig videre for, at hun ikke er helt opdaget, hvad der er der også gen.
Og så på et tidspunkt, så finder hun ud af, at hun jo er alvorlig såret.
Hun synger sammen.
Hun beskriver, hvordan... Det er faktisk ikke så meget smerten, hun kan mærke.
Det er mere af det her med, at hun er svært ved at få luft.
Og hun var jo indlagt, og på intensiv.
Hun er en af dem, som anklæderer, at hun er så beskrevet, som at hun var i alvorlig lusevarm.
Så beskriver hun om de skeder, hun også har i dag.
Hun har meget sej og velfumuleret ind i retten, og beskriver sådan, hvordan hun havde helt klart sådan en vilje med.
Hun ville bare vinde over det her.
Men samtidig så beskriver hun, hvordan det er også for svært, at hun stadigvæk havde fragmenter ind i kroppen fra den dag.
Og hun synes på en måde, at det følte som om hun stadigvæk havde gærningsmanden siden ind i sig.
Eller de skeder, han har påført hende.
Så er det en ung mand, der skal vidne.
Han er der med en vinde, de har lige aflevede hans 13-årige lillesøster ved Royal Arena, og skal hente hende igen efter koncerten.
De skal også have noget mad.
Så de får ventetiden til at gå i Fields.
Jeg er på den etage, hvor der bliver servet mad.
Hør, skyder rydde.
Ser folk kom løbende fra biografen.
De første tager, som har været med, har været med.
Ser folk kom løbende fra biografen.
De første to er jo blevet dragt på det her tidspunkt, og en tredje er blevet sovet.
Han fortæller, at de flygter og flygter også hen imod rulletrappen, der går ned.
Han ser gærningsmanden ned for at ændre rulletrappen, og at Gevaard bliver rettet mod der hvor han står.

Og han vil bare væk.

Han har mistet sin sko under flugten, så han springer ud fra rulletrappen fra ret, høj høj, og lander på sin bar, feder, på stengullet.

I det, han rammer guldets, slår han foden så voldsomt, at han stadig holder den dag i dag.

Han fortæller, han gik dyrk sport.

De fysiske skader gjorde han stadig ikke for sygemeld.

Men han sagde, at det, der var værd, det var de psykiske skader.

Efter hvert eneste videndeudsavn bliver offrende bet om at fortælle, hvordan det ikke gæde dem efter skyderiet.

Hvordan det har påvirket dem?

De har alle samme psykiske skader.

Der er flere af dem, der har fysiske skader. De har alle samme psykiske skader.

De fortæller om, hvordan de har svært ved at gå på en legeplads.

De fortæller om, at de har svært ved at gå ud og købe ind.

Hvad er steder, hvor der er mange mennesker?

Der bliver talt om marit.

Der bliver talt om, hvordan de genspiller det, der skete den dag.

Og hvordan flere af dem har svært ved at koncentrere sig.

Og nogle af dem endda på en måde, så de har svært ved at arbejde.

En udtagelse fra en læger til den 13-årige dreng gør et særligt indtryk på Trine Maria Ilseø.

Drengen har altid været flidige og sød og vildeligt.

Han var god i classesamhæng, han var dygtig.

Men noget ved ham er forandret, beskriver læren.

I dag, der er han ud af regerende. Han har svært ved at koncentrere sig.

Han har svært ved at tage hensyn til de andre i klassen.

Og hvor man tænker, at han skal bare ud og købe sko med en vinde i fiddelsen.

Man kan ikke lade mig tænke, hvordan et splitsekund kan ændre ens tilstand.

Alle de her historier, jeg har hørt fra vidnerne, er dem, der på en eller anden måde af en del er ret sany.

De er omfattet af endklæskriftet, men der var jo mange flere mennesker i fiddels den dag.

Og rigtig mange, der skulle tage den her koncert bag efter, og rigtig mange, der bare var ude at handle ind eller spise aftens med.

Og mange af dem, de bærer også på psykisk gemene efter den dag.

Når man tager dem af i tankerne, hvor omfattende skade og skete dig så den dag i fiddelsen.

Det tror jeg faktisk ikke, vi er i stand til at sætte ord på.

Skudangrebet i fiddelsen har virkelig ikke gjort det tydeligt for mig, at så mange mennesker stadig i dag har problemer af psykisk karakter på grund af det de oplevede.

Der er også rigtig mange af dem, som ikke har fået psykisk hjælp i nu.

Der er rigtig mange, som er ressourcestærke, som måske også er unge mennesker, der er ressourcestærke forældre, der nok skal få presset dem forrørende i køen.

Men der var også en, der beskrev, at hun var en af dem, som beobnet blev rettet i måde, som fortalte, at hun havde været sin læge.

Jeg sagde, at hun havde brug for en psykolog, hun havde fået en henvisning, men der var jo ventetid.

Så der er også rigtig mange af dem, som ikke har måske fået bearbejdet.

[Transcript] Genstart / Skyderiet i Field's

Det der er sket i hvert fald ikke med en professionel indenover.

Du har jo dækket det her område, altså forfærdelig forbrud, så er rettsager og så videre.

I årvis har et indgående kendskab til det.

Har denne her sag, og denne her rettsage, giv dig en ny forståelse af, hvad det vil sige faktisk at være offer?

Det tror jeg.

Jeg tror, det som den her sag har lært mig, det er, at man behøver ikke at stå derlige ved siden af gerningsmanden, for at få psykiske trauma.

Og på den måde, så skal vi måske alle sammen, og også mig, tænke over at få begrebet, kan godt være meget bredere, end det vi ellers har troet.

Tak fordi du kom i studiet.

Selv tak.

I dag tirsdag fortsætter rettsagen mod den 23-årige tiltalte.

Den sidste rettsdag er sat til den 5. juli.

Og her slutter Danes genstart.

Den er sat sammen af Krybark Jensen, Sjellotte Kovall, Linne Fabrisius og Søren Elbæk.

Jeg hedder Anna Ingris.